Josef Fryš

SVATÁ HORA

V PROMĚNÁCH ČASU

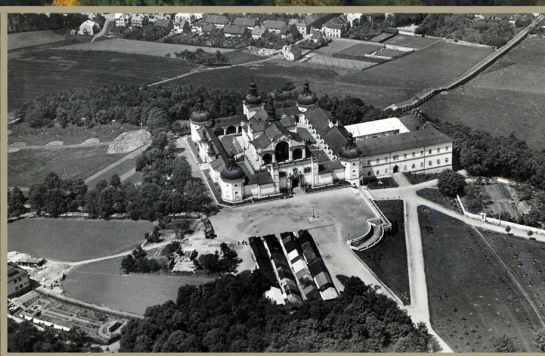

Stary most

Pohled na Svatou Horu na samém začátku 20. století. Vpravo pod ní budova starého konviktu, která v té době sloužila jako druhá budova Báňské akademie. Vlevo v popředí restaurace U Sebastopolu, pěšina před ní je budoucí Mánesova ulice.

Pohled na Svatou Horu z příbramského náměstí (nám. T. G. Masaryka) na přelomu 19. a 20. století. Uprostřed trojice dnes již neexistujících barokních domů.

Jeden z několika desítek pohledů na Svatou Horu od příbramského nádraží

Svatá Hora od Sázek na počátku 20. století. Pod ní Svatohorská alej. V popředí bývalý mlýn Pilka, silnice za ním je dnešní Mixova ulice.

Svatá Hora od jihu, rovněž na počátku 20. století. Vlevo uprostřed bývalá svatohorská šachta, níže vpravo někdejší svatohorské lázně.

Pohled na jarní Svatou Horu od někdejší cesty na Novou Hospodu, vroubené stromořadím kaštanů (dnešní Žižkova ulice). Třicátá léta 20. století.

Rekonstrukce svatohorského náměstí v roce 1934

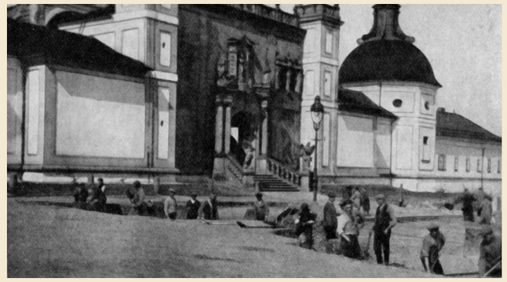

S úpravou svatohorského náměstí se začalo v březnu 1934. Snímek zachycuje odkopávání třičtvrtěmetrové vrstvy zeminy.

Nakopaná zemina se odvážela po kolejích železnými vozíky. Vpravo v pozadí budova školy.

Na svatohorském náměstí se objevil tehdejší technický zázrak – parní válec

Hutnil i povrch nové příjezdové cesty k rezidenci

Dělení žulového kvádru pro svatohorské schody v nečínském lomu firmy J. Rada a syn

Hotové opěrné kyklopské zdi a honosné schodiště pro poutníky

Jan Rada (uprostřed) s chotí před dohotoveným kyklopským zdivem z nečínské žuly

Vlevo *Láska* (1934), první ze tří soch akademického sochaře Václava Šáry na severní balustrádě. Vpravo autor s chotí u třetí sochy *Spravedlnosti* (1935).

Severní strana náměstí po úpravě v roce 1934. Balustráda je osazena třemi sochami příbramského rodáka akademického sochaře Václava Šáry a k rezidenci vede nová cesta.

Detailnější pohled, na kterém je patrno, že mariánský sloup s Pannou Marií byl přesunut poněkud vlevo, před Pražskou bránu

Na tomto celkovém pohledu na náměstí vyniká nová úprava jeho severní strany s majestátní dvojitou zdí a impozantním schodištěm. Bohužel to nejošklivější, nevzhledné krámky, zůstalo. A to i přesto, že byly vybudovány na jižní straně nové. Nechce se věřit, že ve válečném roce 1940 vyrostly za necelý jeden rok.

Milostná soška Panny Marie Svatohorské je nejstarším výtvarným dílem na Svaté Hoře. Bez liturgického oblečení je na ní dobře patrné neodborné zhotovení, zejména nedodržení základních proporcí.

Oblékání milostné sošky do pláštíku, jehož barva se mění podle liturgické doby. Nejvznešenější je pláštík barvy bílé, pro všední dny je zelený.

Podle tradice vyřezal sošku Panny Marie Svatohorské první pražský arcibiskup Arnošt z Pardubic v roce 1348. První historický údaj však pochází až z roku 1611, kdy byla soška v příbramském špitálním kostele sv. Jana Evangelisty (kdysi stával na Rynečku). Soška je 49 cm vysoká, vyřezaná z hruškového dřeva.

V červnu 1948 byla Svatá Hora opět slavnostně vyzdobena. Tentokrát k 600. výročí vzniku milostné sošky Panny Marie, kterou podle tradice v roce 1348 vyřezal či dal vyřezat pražský arcibiskup Arnošt z Pardubic

Korunovační průvod se soškou Panny Marie na svatohorském náměstí

Družičky s mariánskými hesly

Hornická kapela

Vlevo korunovační průvod s P. Josefem Hynkem, rektorem kláštera kongregace redemptoristů (přidržuje sošku). P. Josef Hynek vystudoval příbramské gymnázium. Po vysvěcení prošel několika působišti, zúčastnil se i oslav 200. výročí korunovace na Svaté Hoře. V únoru 1952 byl pro pobuřování a urážky lidově demokratického zřízení zatčen. Propuštěn byl na amnestii roku 1960 a hned následujícího roku byl zatčen podruhé, tentokrát pro rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví. Na pravé fotografii P. Hynek zcela vpravo.

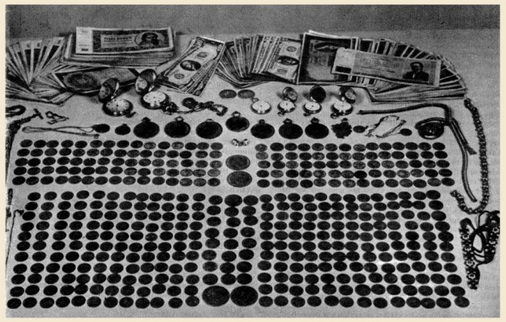

V rámci pátrání bezpečnostních složek po tzv. svatohorském pokladu byly koncem roku 1961 v ukrytém trezoru Josefa Hynka nalezeny peníze a jiné cennosti, na jiných místech pak monstrance a další zlaté předměty. Podle výpovědi P. Hynka byly věci ukrývány z důvodu ochrany církevního majetku, podle StB se jednalo o rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví.

Biřmování je jedna ze sedmi svátostí, jejímž prostřednictvím pokřtěný křesťan od Boha dostává pečeť daru Ducha svatého. Podobně jako křest se tato svátost může přijmout jen jedenkrát za život.

Biřmování, 2006

První svaté přijímání – svátost uvedení do křesťanského života (eucharistie) – se obvykle koná jednou ročně v květnu. Předpokladem je určitá katechetická příprava. Koná se slavnostním způsobem při nedělní mši za účasti rodičů a kmotrů.

První svaté přijímání 2014

Požár Svaté Hory

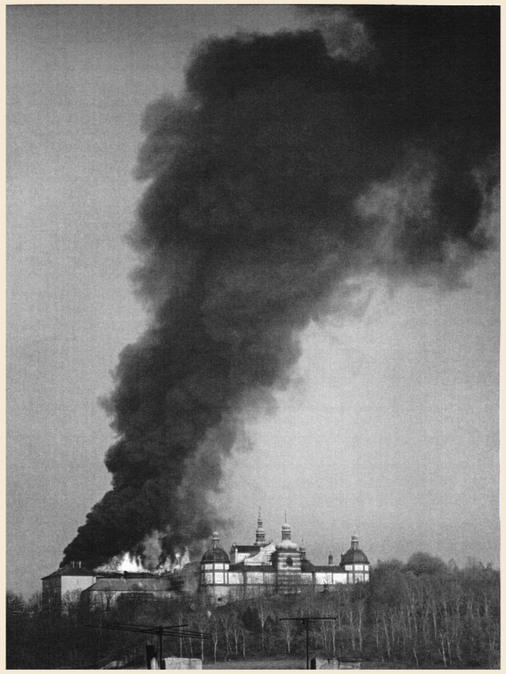

Ve čtvrtek 27. dubna 1978 postihl Svatou Horu největší požár v její historii. Zdaleka viditelné plameny a hrozivé mračno černého kouře nenechávaly nikoho na pochybách o jeho značném rozsahu a o škodách, které způsobí.

Posilován větrem a vrstvou půdního prachu se požár neuvěřitelnou rychlostí rozšířil na střechy severního ambitu, jižní a následně východní křídlo (na fotografii) rezidence a klášter. Ohrožena byla i střecha baziliky.

V 15 hodin dorazili s udýchanými vozy první hasiči. Celkem jich bylo na 330 ze 46 hasičských jednotek, a to nejen z příbramského okresu a okresů sousedních, ale např. až z Prahy, Kladna a Českých Budějovic. Ale přes veškerou snahu a obětavost byl požár rychlejší.

Likvidaci požáru komplikoval i těžko přístupný terén na západní straně Svaté Hory

OBSAH

ÚVODEM 3

SVATÁ HORA SHORA A Z OKOLÍ 4
Svatá Hora shora 6
Svatá Hora z okolí 9

SVATÁ HORA ZVENČÍ 16
Svatohorský dub 18
Kalvárie 20
Exerciční dům 22
Mariánská studánka 24
Celkový pohled 26
Svatá Hora do roku 1934 28
Rekonstrukce svatohorského náměstí v roce 1934 30
Krámky s poutním zbožím 34
Mariánský sloup 35
Pražský portál 36
Březnická brána 44
Kaple Máří Magdalény 46
Svatohorské schody 48

SVATÁ HORA UVNITŘ 54
Ambity 56
Terasa 74
Bazilika 82

REZIDENCE 126

SLAVNOSTI NA SVATÉ HOŘE 142
Korunovace 144
Boží tělo 158
Biřmování 162
První svaté přijímání 163
100. výročí povýšení Svaté Hory na baziliku minor 164
Svatohorští ministranti, trubači a zpěváci 166
Příbramská svatohorská šalmaj 168

VYSTĚHOVALCI Z VALLE DI LEDRO 172

POŽÁR SVATÉ HORY 178

OKOLÍ SVATÉ HORY 188

PLÁN SVATÉ HORY 194

ZÁVĚREM 200
LITERATURA 201
REJSTŘÍK 202
OBSAH 204
INHALT – CONTENTS 205